

Britse import omhoog door daling melkaanvoer

Dit artikel is geschreven voor het **vakblad ZuivelZicht**.

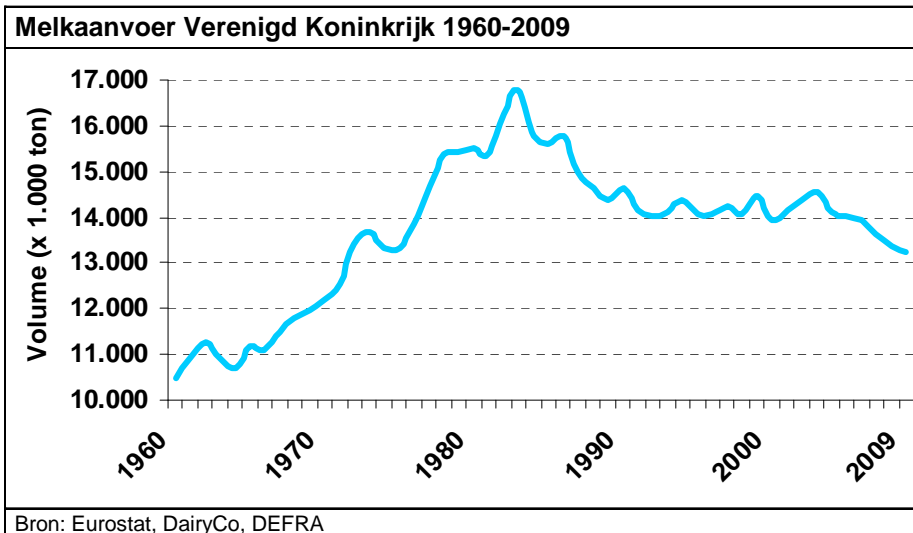
Het werd in enigszins gewijzigde vorm gepubliceerd in nummer 8 d.d. 29 april 2010,
Auteur: Jurriën Scheepstra, Productschap Zuivel (reacties via: Informatie@PZ.Agro.nl)
overname van gegevens is toegestaan met bronvermelding PZ/ZuivelZicht

De Britse melkaanvoer blijft dalen. Door deze afname is de afhankelijkheid van geïmporteerde zuivel sterk toegenomen. Ten opzichte van 2000 is de import, uitgedrukt in melkequivalenten, met driekwart gestegen tot een volume van bijna 4,9 miljard kg in 2009.

Dieptepunt melkaanvoer

De melkaanvoer in het Verenigd Koninkrijk laat al jaren een dalende trend zien. In 2009 bedroeg deze ruim 13,2 miljard kg, een afname van 9% (meer dan 1,3 miljard kg) ten opzichte van het meest recente piekjaar 2003. De Britse melkveehouderij heeft in 40 jaar tijd niet zo weinig melk afgeleverd aan fabrieken als in 2009.

Het Verenigd Koninkrijk heeft sinds het quotumjaar 2003/04 zijn melkquotum niet meer volgemolken. De melkproductie is sindsdien gedaald, terwijl het land jaarlijks extra productieruimte kreeg toebedeeld vanaf het quotumjaar 2005/06. In het quotumjaar 2008/09 kwam de onderschrijding zelfs uit op bijna 10%. In volume uitgedrukt was het Verenigd Koninkrijk in dat seizoen de grootste onderschrijder binnen de EU. Naar verwachting lag de mate van onderschrijding in het net afgesloten quotumjaar 2009/10 nog hoger, ruim boven de 10%.

Geringe winstgevendheid

De scherpe daling van de melkproductie in de afgelopen jaren werd veroorzaakt door de geringe winstgevendheid van de melkveehouderij, waardoor veel boeren met melken zijn gestopt. Jarenlang ontvingen Britse melkveehouders de laagste melkprijzen in West-Europa. Tot aan 2008 bungelden bedrijven van de Britse zuivelindustrie steevast onder aan de ranglijst van de LTO-melkprijsvergelijking. Eén van de redenen hiervoor is volgens DairyCo de disbalans in de verdeling van de marges binnen de Britse zuivelketen. De retail trekt een groot deel van de opbrengsten naar zich toe. Een andere oorzaak is dat het Britse productenpakket relatief weinig toegevoegde waarde biedt. In 2009 was volgens het ministerie van landbouw (DEFRA) bijna 54% van de voor verwerking beschikbare melkplasma bestemd voor de productie van consumptiemelk. 'Slechts' een kleine 28% van de melk ging dat jaar in de kaasbak.

Verbetering melkprijs

De Britse melkprijzen behoorden in 2008, maar met name in 2009 niet meer tot de laagste van Europa. Dit had voor een groot deel te maken met de sterke waardedaling van het Britse pond. Hierdoor werd de relatieve schaarste aan melk en zuivelproducten op de Britse markt als gevolg van

de daling van de melkproductie minder snel opgevuld door extra import. Buitenlandse producten, vaak afkomstig uit eurolanden, werden voor het Verenigd Koninkrijk fors duurder. De retail was bereid dieper in de buidel tasten voor de lokale producten, waardoor de zuivelindustrie de melkprijzen op een hoger niveau kon tillen. Ondanks het feit dat het Britse pond veel minder waard was, noteerde Dairy Crest in 2009 na de Franse bedrijven de vijfde plek van de LTO-melkpreisvergelijking.

Minder melkpoeder en condens

De daling van de melkaanvoer is vooral ten koste gegaan van de vervaardiging van melkpoeder, boter en gecondenseerde melk. Ten opzichte van 2003 is de hoeveelheid verwerkte melk, bestemd voor de productie hiervan, in 2009 bijna gehalveerd. Dit betekende in deze periode een daling van de productie van melkpoeder met 53%, van boter met 11% en van condens met 34%. In tegenstelling tot deze producten is de productie van consumptiemelk en kaas tussen 2003 en 2009 slechts licht gedaald. De Britse zuivelindustrie heeft in deze jaren duidelijk de keuze gemaakt voor het instandhouden van de volumes van deze producten.

Ontwikkeling zuivelproductie Verenigd Koninkrijk (steekjaren 2003, 2008 en 2009)					
	Productie (x 1.000 ton)			Ontwikkeling (in %)	
	2003	2008	2009	2009/03	2009/08
Consumptiemelk	6.834,8	6.772,9	6.717,2	-1,7%	-0,8%
Kaas	356,5	382,0	354,1	-0,7%	-7,3%
Boter	133,5	111,1	119,1	-10,8%	7,2%
Melkpoeder*	216,3	94,3	101,7	-53,0%	7,8%
Gecondenseerde melk	157,9	109,9	104,3	-33,9%	-5,1%

*Geen uitsplitsing mogelijk tussen mager en niet-mager melkpoeder i.v.m. geheimhouding
Bron: DairyCo, DEFRA

Sterke daling kaas in 2009

In 2009 zorgde de zwakke marktsituatie, gekenmerkt door lage prijzen en een tegenvallende vraag, voor een sterke terugval van de kaasproductie met ruim 7% ten opzichte van 2008. Met name van het belangrijkste kaastype cheddar daalde het volume. Tegelijkertijd leidde het interventiesysteem tot een bodem in de markt voor boter en mager melkpoeder. Dit zorgde voor extra productie, voor een deel ten koste van de kaasproductie. De boterproductie nam in 2009 met meer dan 7% toe. Van melkpoeder werd bijna 8% meer gemaakt. Een groot deel hiervan betrof waarschijnlijk mager melkpoeder. Uiteindelijk werd in 2009 ruim 16 duizend ton Brits mager melkpoeder geïntervenieerd.

Investeringen in consumptiemelk

Dat de focus van de melkverwerking op consumptiemelk ligt, blijkt ook wel uit de diverse investeringen van Britse zuivelbedrijven in deze productcategorie. In november 2009 kondigde Arla Foods UK aan dat het de grootste consumptiemelkfabriek van de wereld gaat bouwen in de nabijheid van Londen. Deze fabriek, naar verwachting operationeel in 2012, krijgt een verwerkingscapaciteit van 1 miljard kg per jaar. Ook Dairy Crest heeft vertrouwen in de Britse zuivelmarkt. In februari jl. maakte het bedrijf bekend dat het de komende drie jaar £ 75 miljoen (ruim € 84 miljoen) zal steken in het efficiënter maken van de eigen consumptiemelkfabrieken. Tegelijkertijd heeft de relatief kleine speler Medina Dairy de voormalige fabriek van het ter ziele gegane Dairy Farmers of Britain gekocht en nieuw leven ingeblazen. Deze fabriek moet uiteindelijk weer 2 miljoen liter per week gaan verwerken.

Importbehoefte neemt toe

Door de daling van de melkproductie is de afhankelijkheid van geïmporteerde zuivel de laatste jaren sterk toegenomen. Ten opzichte van 2000 is de import, uitgedrukt in melkequivalenten, met driekwart gestegen tot een volume van bijna 4,9 miljard kg in 2009. Per saldo kwam er in het afgelopen jaar ruim 2,7 miljard kg meer melk het land in dan dat er uitging. In de periode 2001-2004 bedroeg dit saldo nog 1 miljard kg.

De Britse zuivelimport groeide in 2009, mede door het zwakke Britse pond, met 'slechts' 2% ten opzichte van 2008. Deze toename was minder sterk dan in de twee jaren daarvoor, toen beide jaren een importgroei van 6% lieten zien. De lagere groei werd voornamelijk veroorzaakt door de daling van het volume van kaas en gefermenteerde producten. Tegelijkertijd nam de invoer van melkpoeder en boter(olie) sterk toe.

Het overgrote deel van de import is afkomstig uit de Europese Unie. De sterke importtoename in het afgelopen decennium komt hier volledig vandaan, waardoor het EU-aandeel in de totale invoer vanaf 2000 is opgelopen van 90% naar 97% in 2009. Van het volume in 2009 kwam 32% uit Ierland, 24% uit Frankrijk en 13% uit Duitsland.

Kaas belangrijkste importproduct

Het is met name kaas, het belangrijkste importproduct, die de laatste tien jaar een sterke groei heeft laten zien. Ten opzichte van 2000 is de invoer van kaas explosief (+64%) toegenomen tot een volume van 414 duizend ton. Ierland (30%), Frankrijk (23%) en Duitsland (13%) waren in 2009 goed voor bijna tweederde van dit volume. Wel daalde de kaasimport, voor het eerst sinds jaren, met 2% in vergelijking met 2008. De invoer uit Ierland en Frankrijk daalde met 10% respectievelijk 11% sterk in 2009. Daarentegen werd door Denemarken en Nieuw-Zeeland opvallend meer kaas afgezet in het Verenigd Koninkrijk.

De import van gefermenteerde producten (yoghurt e.d.) is ook substantieel en bedroeg in 2009 bijna 300 duizend ton. Hiervan kwam de helft uit Frankrijk en 21% uit Duitsland. In het afgelopen jaar daalde het volume met 4%. Vooral de import uit Duitsland nam met ruim een kwart sterk af.

Terwijl de import van de hiervoor genoemde producten daalde, nam die van boter en boterolie en melkpoeder juist sterk toe. De invoer van boter en boterolie steeg ten opzichte van 2008 met 18% tot 96 duizend ton, mager melkpoeder met 25% tot 45 duizend ton en niet-mager melkpoeder met 23% tot ruim 36 duizend ton.

Daling totale export

In totaal daalde de Britse zuivelexport in 2009, uitgedrukt in melkequivalenten, per saldo met bijna 6% tot onder de 2,2 miljard kg. Dit kwam met name door de afname van de niet-mager melkpoederhandel met 31%. Daarentegen steeg de kaasexport sterk, met 18%.

Qua volume is melk (waaronder rauwe melk) en room het belangrijkste exportproduct. De handel hiervan nam in 2009 met een kleine 2% af tot 538 duizend ton. Ruim 80% van de geëxporteerde melk en room gaat naar Ierland en is afkomstig uit Noord-Ierland.